

ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα:

«καὶ οὐτε τῶν τειχῶν ... συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον»

Βλ. φροντιστηριακό βιβλίο.

B1. Να παρουσιάσετε τα επιχειρήματα του Μαντίθεου στο παραπάνω απόσπασμα και να τα αξιολογήσετε ως προς την πειστικότητα και την εγκυρότητά τους.

Στην τέταρτη παράγραφο ο Μαντίθεος δίνει με ακριβείς χρονικούς προσδιορισμούς το χρόνο αναχώρησης και επιστροφής του στην Αθήνα. Μαζί με τον αδελφό του αναχώρησε για τον Πόντο, κοντά στο φιλέλληνα βασιλιά Σάτυρο, για να ασχοληθεί με το εμπόριο σιτηρών, πριν τη ναυμαχία στους Αιγός ποταμούς, τον Απρίλιο του 405 π.Χ. (πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς) και επέστρεψε στην Αθήνα μόλις πέντε μέρες πριν την καθοριστική μάχη των δημοκρατικών με τους τυράννους (Μάιος 403 π.Χ.). Κατά την περίοδο της απουσίας του η Αθήνα υποχρεώθηκε να γκρεμίσει τα τείχη της (σύμφωνα με τους όρους που της επέβαλε η Σπάρτη) και να αλλάξει το πολίτευμά της, εγκαθιστώντας την τυραννία των Τριάκοντα. Το επιχείρημα είναι λογικό, δεδομένου μάλιστα ότι ενισχύεται και από την κατάθεση του μάρτυρα, που ακολουθεί παρακάτω. Δε μπορούμε όμως να αποκλείσουμε το ενδεχόμενο μιας εσπευσμένης επιστροφής του Μαντίθεου στην Αθήνα, για να βοηθήσει τους τυράννους στην καθοριστική μάχη με τους δημοκρατικούς του Θρασύβουλου, αφού μάλιστα ήταν γνωστά τα αριστοκρατικά του φρονήματα.

Συνεχίζοντας την επιχειρηματολογία του στην επόμενη παράγραφο προσπαθεί να αποδείξει ότι θα ήταν παράλογο να επιθυμούσε να διατρέξει κίνδυνο από τους δημοκρατικούς (μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων) τασσόμενος στο πλευρό των τριάκοντα. Παράλογο ακόμη θα ήταν να του εκχωρήσουν αξιώματα οι τριάκοντα, αφού ούτε στην πόλη διέμενε, ούτε είχε διαπράξει αδικήματα απέναντι σε δημοκρατικούς πολίτες. Με αυτό τον τρόπο προβάλλει το ήθος του και ταυτόχρονα μέμφεται τους τριάκοντα που συνεργάζονταν μόνο με όσους έβλαπταν δημοκρατικούς πολίτες (προσπάθεια εξασφάλισης εύνοιας). Υπενθυμίζει άλλωστε, προς επίρρωση της θέσης του, ότι οι τύραννοι στερούσαν τα πολιτικά δικαιώματα ο ένας από τον άλλον, όταν θεωρούσαν ότι δεν υπήρχε διάθεση για ακρότητες και άδικη εξόντωση δημοκρατικών, πόσο μάλλον αν επρόκειτο για ενάρετους πολίτες που ποτέ δεν έβλαψαν κανέναν. (Υπονοείται εδώ η εξόντωση του μετριοπαθούς Θηραμένη από τον αιμοδιψή Κριτία). Το επιχείρημα αυτό είναι ενθύμημα, αφού η

αξιοπιστία του εξαρτάται από το εάν τα περιστατικά που ανέφερε ο ομιλητής στην προηγούμενη παράγραφο είναι αληθή.

B2. Να σχολιάσετε το ήθος του Μαντίθεου όπως διαμορφώνεται στις συγκεκριμένες παραγράφους.

Ο Μαντίθεος παρουσιάζεται συνεπής στην πρόθεση του λόγου του και αρχίζει να αφηγείται γεγονότα που κλονίζουν το κατηγορητήριο. Ήδη από την πρώτη παράγραφο της διήγησης- απόδειξης διαγράφει μέσα από τα γεγονότα το δικό του ήθος. Παρουσιάζεται ως ένας υπάκουος και πειθαρχικός στις αποφάσεις του πατέρα γιος, που μεταβαίνει στο μακρινό Πόντο ύστερα από εντολή του πατέρα του. Φαίνεται να είναι δραστήριος επαγγελματικά, με εμπορικά ενδιαφέροντα. Από την άλλη φαίνεται η μεγάλη του νοσταλγία και ευαισθησία σε θέματα που αφορούν την Αθήνα. Δηλώνει έμμεσα την πίστη του στο δημοκρατικό πολίτευμα, όταν αναφέρεται στα οδυνηρά βιώματα και τραγικά γεγονότα που ακολούθησαν την ήττα στους Αιγός ποταμούς, τον Απρίλιο του 405 π.Χ. Η άμεση, ωστόσο, δήλωση δημοκρατικής πεποίθησης γίνεται με τη φράση «τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων», με την οποία φανερά αποστασιοποιείται από το καθεστώς των Τριάκοντα. Παράλληλα, φαίνεται να είναι ένας συνετός, λογικός, ρεαλιστής νέος που φροντίζει να κάνει προσεγμένες κινήσεις στην πολιτική του ζωή. Κατατάσσει τέλος τον εαυτό του στους «τοῖς μηδὲν ἔξαμαρτάνουσι», επισφραγίζοντας το προφίλ ενός ενάρετου πολίτη που ποτέ δε διέπραξε κανένα αδίκημα.

B3. α) Ποια είναι τα είδη των ρητορικών λόγων κατά τον Αριστοτέλη; Να αναφερθείτε επιγραμματικά σε αυτά.

β) Τι γνωρίζετε για τους λογογράφους;

Βλ. εισαγωγή σχολικού βιβλίου, σελ.15 «Υπάρχουν...επιδεικτικοί (πανηγυρικοί)» και σελ. 17-18: «Επειδή νόμος όριζε ... θεωρείται ο Λυσίας».

B4. πατήρ, ἐξέπεμψε, καθαιρουμένων, μεθισταμένης, ἤλθομεν : για καθεμιά από τις λέξεις που σας δίνονται να γράψετε δύο ομόρριζές τους, απλές ή σύνθετες, στη νέα ελληνική.

πατήρ: πατρικός, πατριαρχία

ἐξέπεμψε: εκπομπή, παραπεμπτικό

καθαιρουμένων: αναίρεση, αυθαιρεσία

μεθισταμένης: στάδιο, κατάσταση

ἤλθομεν: ελεύθερος, προσέλευση

ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Να μεταφράσετε το κείμενο που σας δίνεται.

Όταν δείπνησαν και νύκτωσε, εκείνοι που ορίστηκαν (για την επιχείρηση) έφυγαν και καταλαμβάνουν το βουνό, ενώ οι άλλοι ξεκουράζονταν εκεί. Οι εχθροί όμως μόλις αντιλήφθηκαν ότι το βουνό είχε καταληφθεί, αγρυπνούσαν όλη τη νύχτα κι άναβαν πολλές φωτιές. Όταν όμως ξημέρωσε, ο Χειρίσοφος αφού θυσίασε οδηγούσε το στρατό από το δρόμο, ενώ εκείνοι που είχαν καταλάβει το βουνό, άρχισαν την επίθεση από τις κορυφές. Και το μεγαλύτερο μέρος των εχθρών έμεινε στο πέρασμα του βουνού, ενώ ένα μέρος αυτών βάδιζε ενάντια σε αυτούς (τους Έλληνες) που βρίσκονταν στις κορυφές. Προτού όμως συναντηθούν τα κύρια σώματα των δυο στρατών, συγκρούονται εκείνοι που βρίσκονταν στις βουνοκορφές και νικούν οι Έλληνες και (τους) καταδιώκουν.

Γ2. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου να γράψετε τον τύπο που σας ζητείται:

νύξ : αιτιατική ενικού και πληθυντικού: **νύκτα / νύκτας**

πυρά: δοτική ενικού και πληθυντικού: **πυρὶ / πυροῖς**

ἡμέρα: γενική ενικού και πληθυντικού: **ἡμέρας / ἡμερῶν**

τὸ ὄρος: γενική πληθυντικού: **ὄρέων και ὄρῶν**

πολλούς : ἴδια πτώση και αριθμό στα άλλα γένη: **πολλάς, πολλά**

ἐγένετο: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του ίδιου χρόνου: **γένηται**

καταλαμβάντες: β' ενικό προστακτικής στον ίδιο χρόνο: **κατάλαβε**

ἔμενεν: α' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα: **μενουῖμεν**

εἶναι: β' πληθυντικό ευκτικής μέλλοντα: **ἔσοισθε**

νικῶσιν: γ' ενικό ευκτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή: **νικῶ / νικῶη**

Γ3α. οἱ ταχθέντες, ἐχόμενον, πυρὰ, διὰ νυκτός, τῶν πολεμίων: Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παραπάνω όρους.

οἱ ταχθέντες: επιθετική μετοχή, υποκείμενο του ρημ. ᾤχοντο

ἐχόμενον: κατηγορηματική μετοχή που αναφέρεται στο ὄρος (μέσω του ρήματος ἤσθοντο)

πυρὰ: αντικείμενο σύστοιχο του ρημ. ἔκαιον

διὰ νυκτός: εμπρόθετος προσδιορισμός της χρονικής διάρκειας στο ρημ. ἔκαιον

τῶν πολεμίων: γενική διαιρετική στο πολὺ

Γ3β. Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος ἤγε κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὄρος καταλαμβάντες κατὰ τὰ ἄκρα ἐπήσαν: Να βρείτε τη δευτερεύουσα πρόταση στην παραπάνω περίοδο, να αναγνωρίσετε το είδος της και να επισημάνετε τον συντακτικό της ρόλο.

Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση που λειτουργεί συντακτικά ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα ἤγε της κύριας πρότασης.